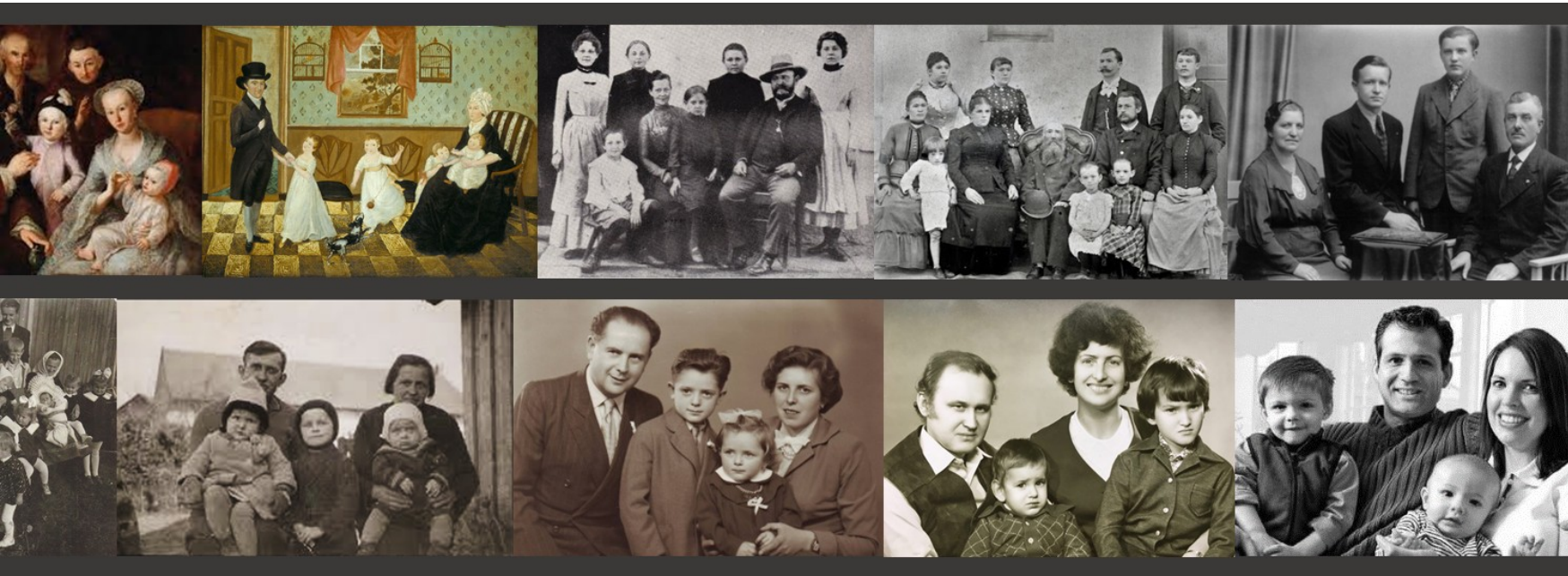

Výběry a typy redukce

Dříve, než se začneme bavit o výběru vzorku z populace, připomeňme si, že každý výzkum provádí vlastně mnoho typů výběrů (redukce) z širšího spektra:

Čas - pro jaký čas platí výsledky našeho výzkumu? Pro jaké životní období? Pro jakou kohortu?

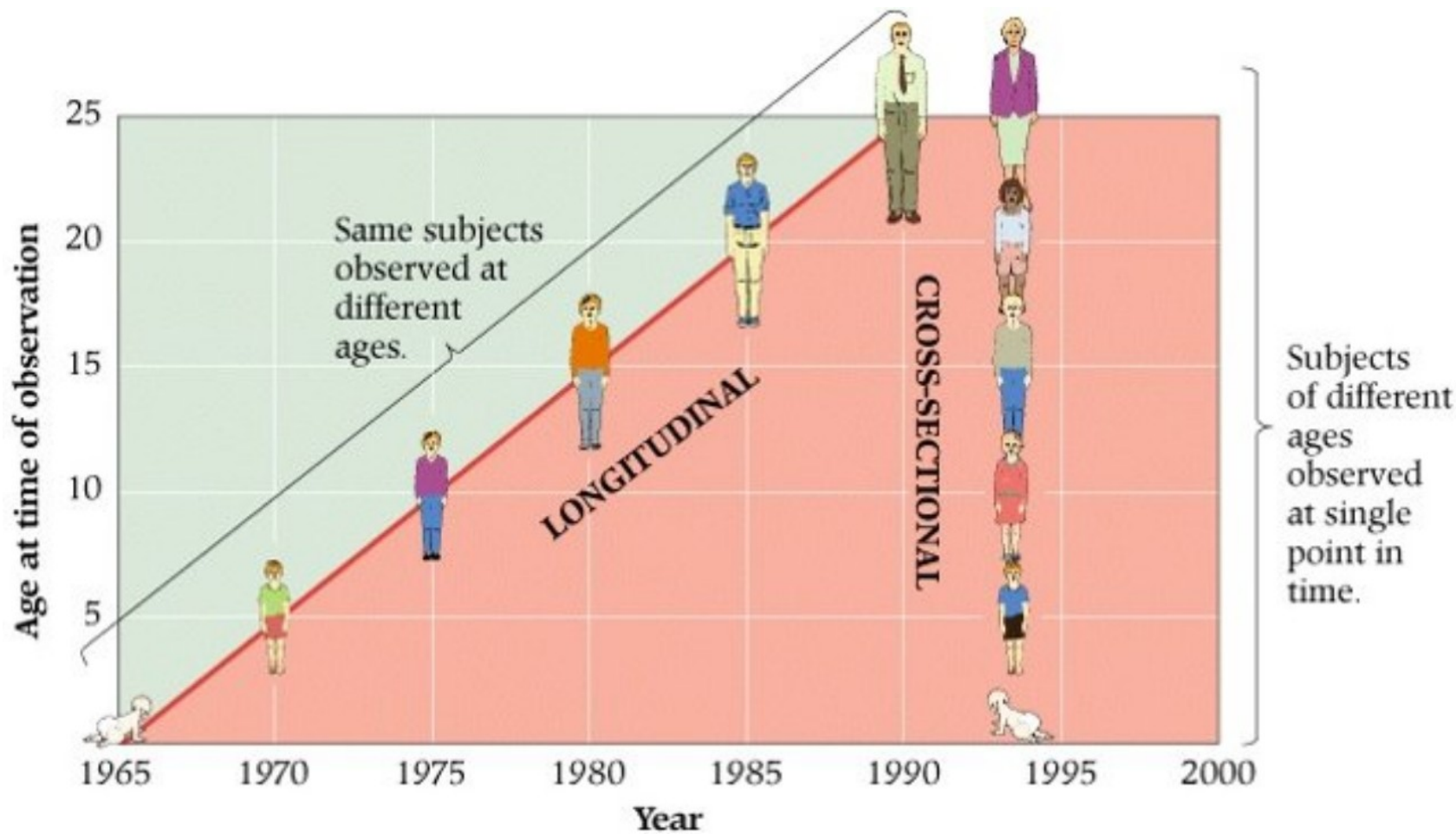
průřezové strategie

kohortní studie

studie trendů

panelové studie

+
longitudinální výzkum

Časová dimenze dat

průřezové strategie

kohortní studie

studie trendů

panelová studie

+

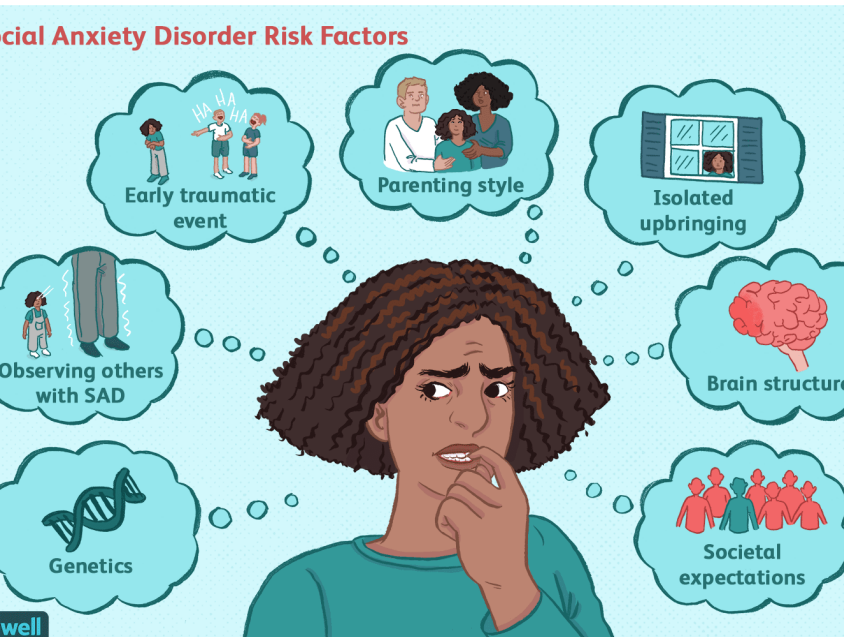
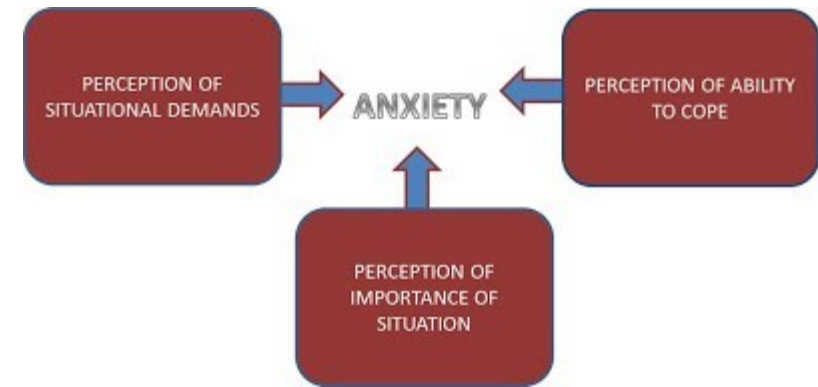
longitudinální výzkum

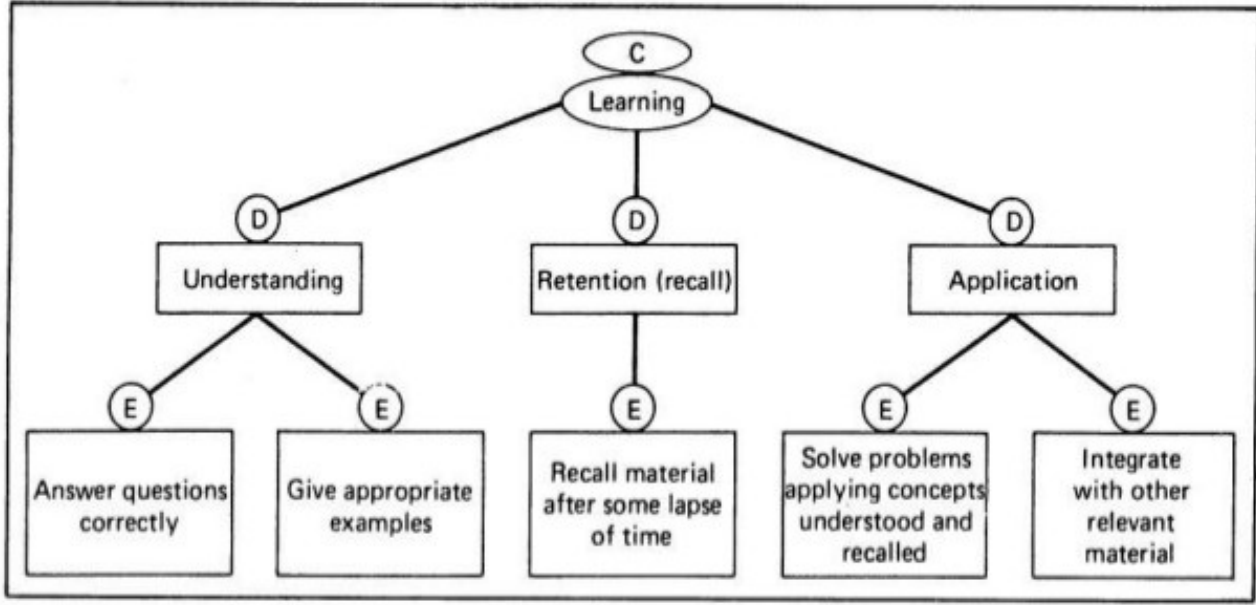
Výběry a typy redukce

Dříve, než se začneme bavit o výběru vzorku z populace, připomeňme si, že každý výzkum provádí vlastně mnoho typů výběrů (redukce) z širšího spektra:

Komplexnost systému

- počet sledovaných jevů a souvislostí mezi nimi
liši se kvali/kvanti přístup – vždy však redukuje (v kvali. méně)

COMPLEXITY CAN GROW QUICKLY

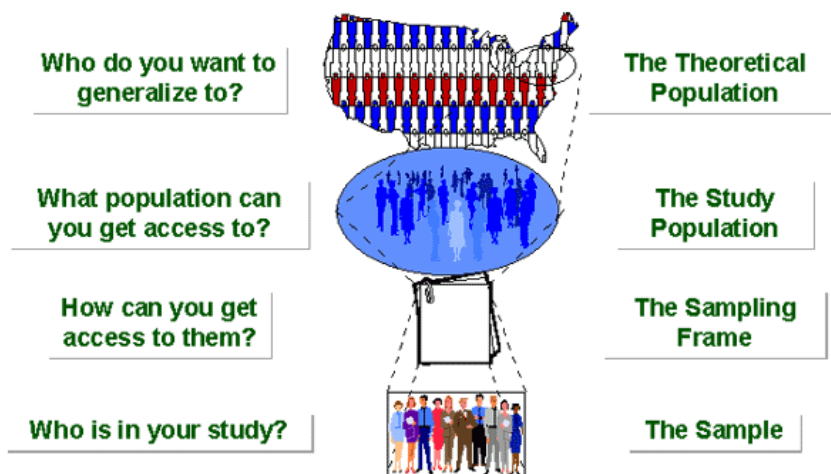
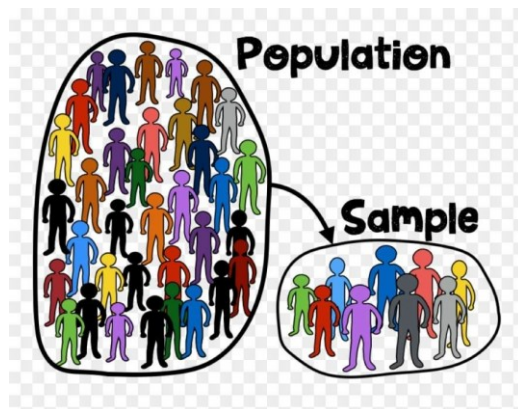
# of Elements	2	3	4	6	8
1 to 1 Relationships					
	1	3	6	15	28
Permutations (1,2), (2,1)	2	6	24	720	40,320

Výběry a typy redukce

Dříve, než se začneme bavit o výběru vzorku z populace, připomeňme si, že každý výzkum provádí vlastně mnoho typů výběrů (redukce) z širšího spektra:

Rozsah zkoumaných jednotek

- Počet případů (jednotek), které jsme schopni zkoumat v kvalitativním výzkumu omezen intenzitou interakce (nejsme schopni analyzovat stovky rozhovorů) v kvantitativním výzkumu rozpočtem (technicky vzato jsme schopni analyzovat celé populace)

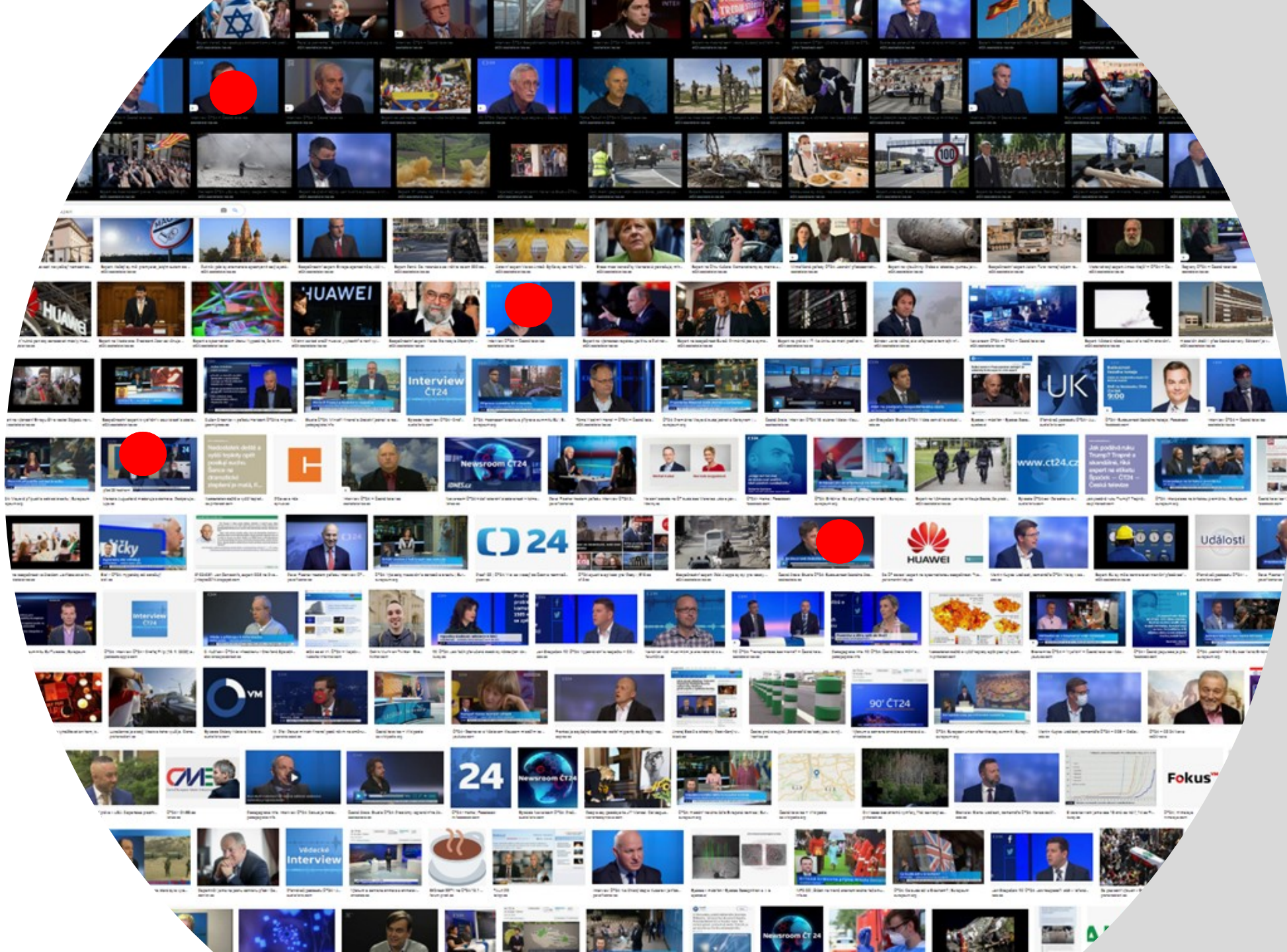
ANNO MDCCXLII

nn
mm

nn
kk
ii
hh
gg
ff
ee
dd
cc
bb

nn
kk
ii
hh
gg
ff
ee
dd
cc
bb

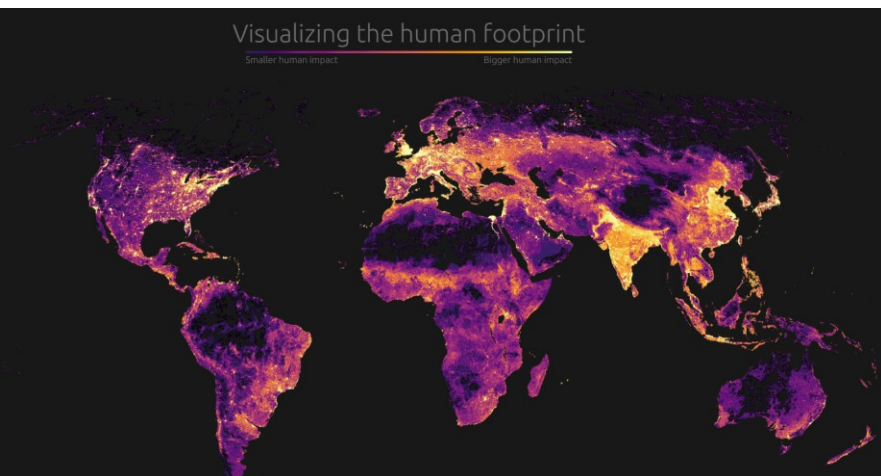
nn
kk
ii
hh
gg
ff
ee
dd
cc
bb

Výběry a typy redukce

Další typy redukce: prostor, etnicita, třída...

Google RODINA

Rodina a děti jsou pro Čechy důležitější než vysok...
novinky.cz

Rodina a Boží vůle I. | Milost.cz
milost.cz

Co znamená, že rodina drží pohromadě...
cestykoobe.cz

Rodina je neuvěřití hodnota, kterou společnost...
christnet.eu

Co dělat, když z nás vznikla sešivaná rodina...
flowee.cz

Rodina - základ státu
w300228.savana-hosting.cz

Svatý stolec vyzývá k podpoře a ochraně ro...
civex.cz

Světlo Vůdce: Rodina
svetlovsude.blogspot.com

Vztahy podle horoskopu: kdo chce založit rodi...
prozeny.cz

Rodina sešivaná ze zbytků. Co tě čeká v patch...
femina.cz

Rodina je muž, žena a děti. Adopce homosexuálů...
bezpolitickerekretnosti.cz

5 znaků, podle kterých poznáte, že žijete v...
supermammy.maminka.cz

Rodina a její význam | Zdravě.cz
vztahy-rodina.zdrave.cz

Rodina | FH Investor
phinvestor.cz

Rodina - slovní zákeba - Klet nakladatel...
klett.cz

Velká rodina / Diskuze | ProMa...
promaminky.cz

Rodina - Aktuálně.cz
aktualne.cz

Rodina, přátelé, komunita. To vše je důležité pro naše...
janetman.cz

Klasická česká rodina mizí, ůšla jsou neuprosná. Má...
reflex.cz

Rodina | Mateřská škola Hlubočky
mahlubočky.cz

rodina - Mateřská škola Bellova
mabellova.cz

Královská rodina v roce 2019: 8 nej...
prozeny.cz

Jak se rodi děti do duhových rodin
dvatatove.cz

Přání dětem, které nejen dnešní Den rodiny tráví be...
idnes.cz

Související vyhledávání
rodina kreslená
rodina citáty
rodina obrázky

Královská rodina vyzývá k služnosti na internetu - L...
idnes.cz

Duggaroví: nejpočetnější americká rodina s 19 dět...
zeňa.aktualne.cz

Co dělat, když z nás vznikla sešivaná rodina - F...
flowee.cz

Obrázkový test: Jaci jste a jaká byla vaše rodina? | H...
horoskopyblesk.cz

Rodina samolepky-samolepky.cz | SKL...
skl...

šťastná rodina | Milost.cz
milost.cz

Rodinné focení ceník | Fotograf v Pr...
fotoprme.cz

Home - Asociace Děte a Rodina, z.s.
dtearodina.cz

Rodina už není základ státu. Můžeme na to doje...
zpravy.aktualne.cz

Rodina je, když... | Rádio Junior
juniorrozhlas.cz

Nejčastější otázka – kolik lidí potřebuji, aby to bylo reprezentativní?

Tak zaprvé:

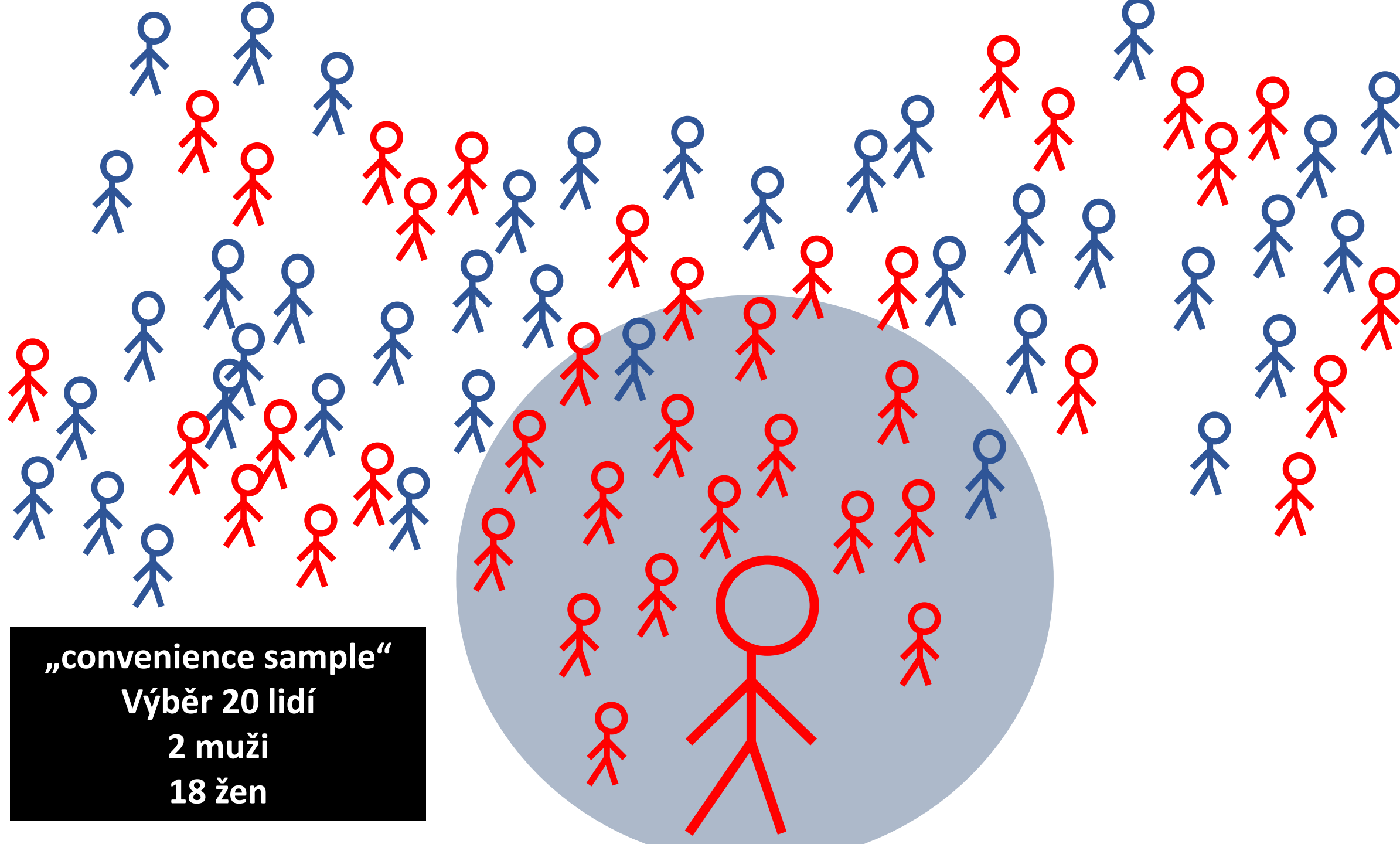
Počet není to nejdůležitější!

V kvalitativním výzkumu pracujeme s jiným pojetím reprezentativity – zde počet případů hraje roli v tzv. teoretickém nasycení (saturaci): Jakmile získáváme informaci, která se začíná opakovat, zapadá do vytyčených kategorií, je výběr případů nasycený. Zde nepoužíváme pravděpodobnostní (náhodné) výběry.

V kvantitativním výzkumu je počet případů jednoznačně spjat s rozsahem výběrové chyby jen pokud je výběr náhodný: V náhodném (pravděpodobnostním) výběru klesá výběrová chyba (zkreslení) s velikostí vzorku.

Věnujme tedy pozornost spíše principu výběru, než počtu samotnému!

Je náš výběr náhodný?

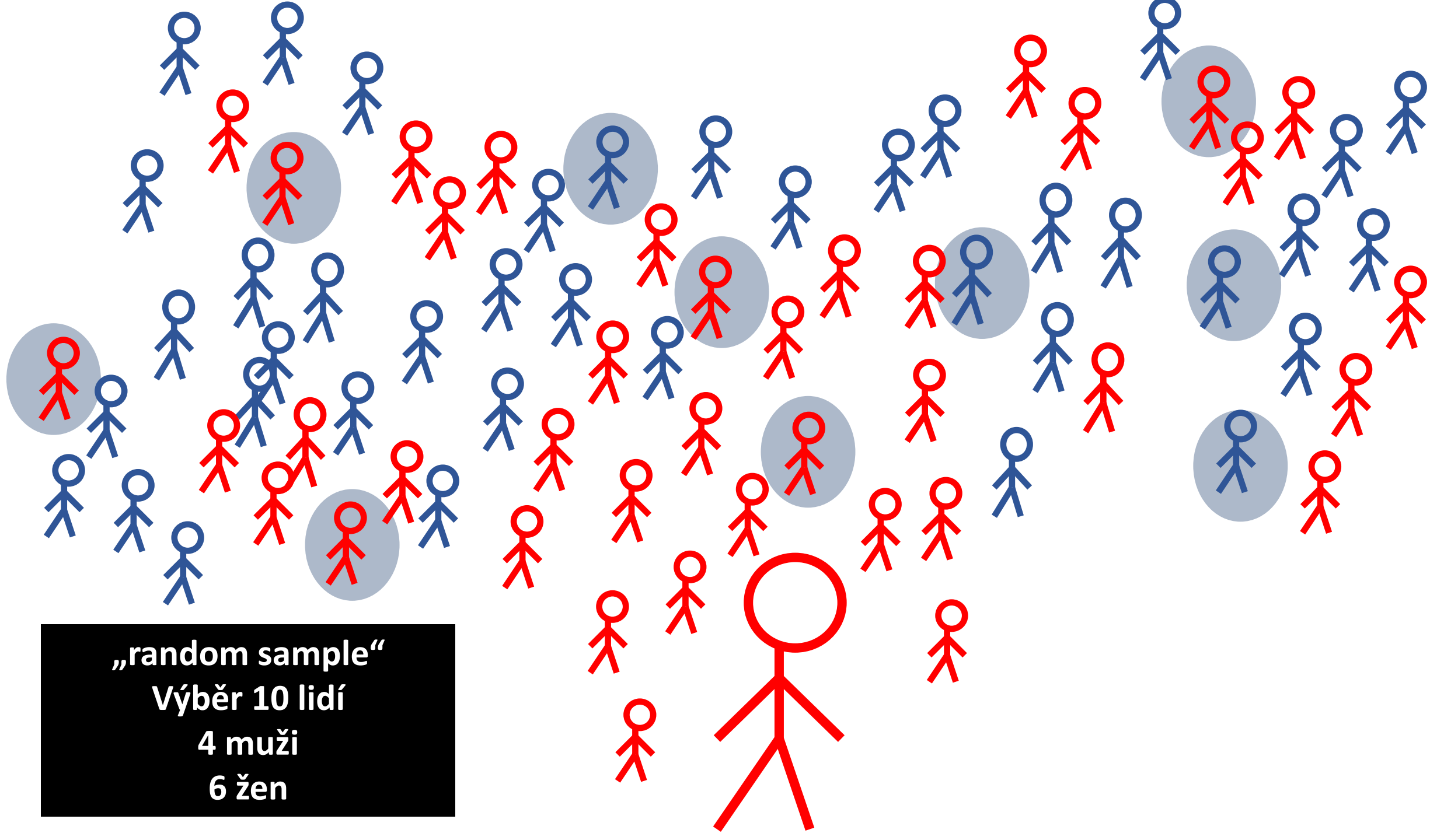
„convenience sample“

Výběr 20 lidí

2 muži

18 žen

„random sample“
Výběr 10 lidí
4 muži
6 žen

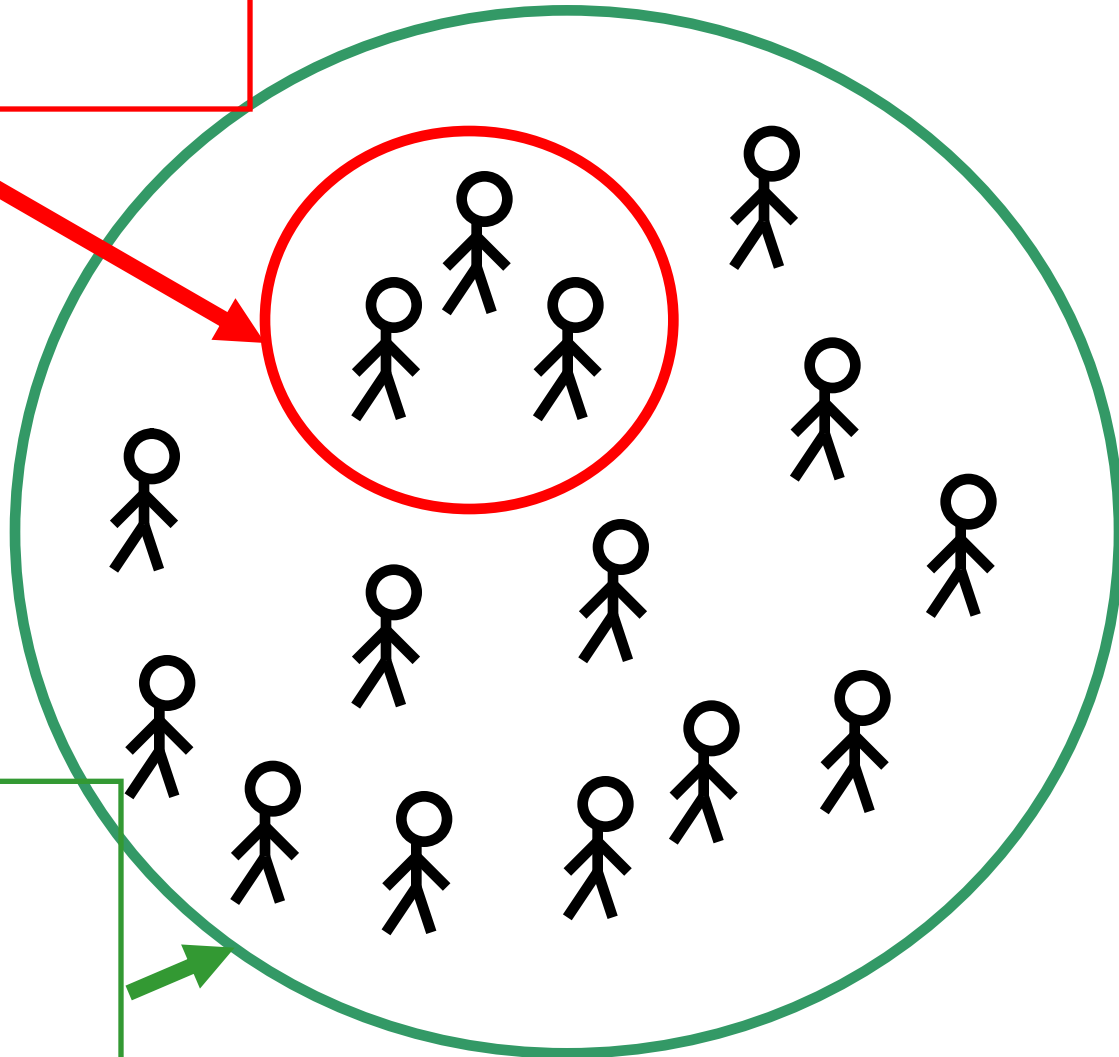

VZOREK/ sample/ výběrový soubor
Výsledky analýz = STATISTIKY

VÝBĚR

INFERENCE

POPULACE/population
základní soubor
Neznámé vlastnosti =
PARAMETRY

ZÁKLADNÍ POJMY

CÍLOVÁ POPULACE (též základní soubor, základní populace) – soubor jednotek pro něž předpokládáme platnost našich výsledků

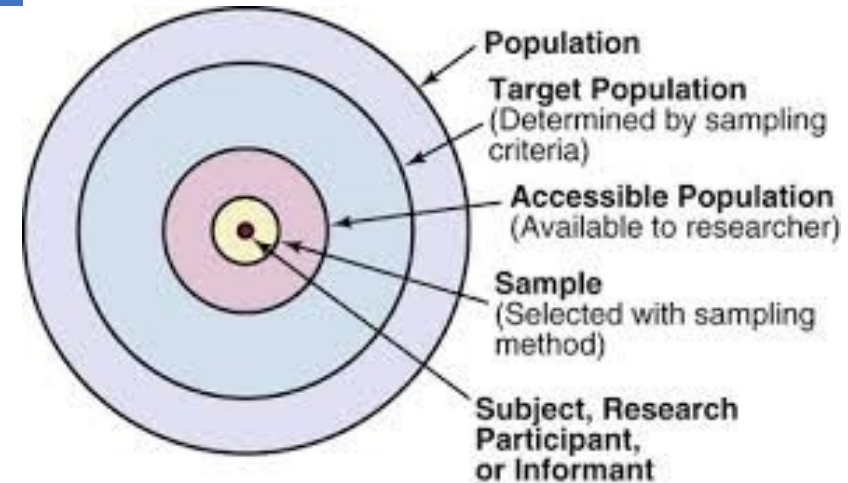
VÝZKUMNÁ POPULACE – soubor jednotek teoreticky dostupných pro výběr
(oba pojmy se v praxi často používají synonymicky)

VZOREK (sample, výběrový soubor) – soubor jednotek, které zkoumáme

OPORA VÝBĚRU – seznam jednotek, umožňující náhodný výběr
(např. seznam žáků školy, seznam adres s byty)

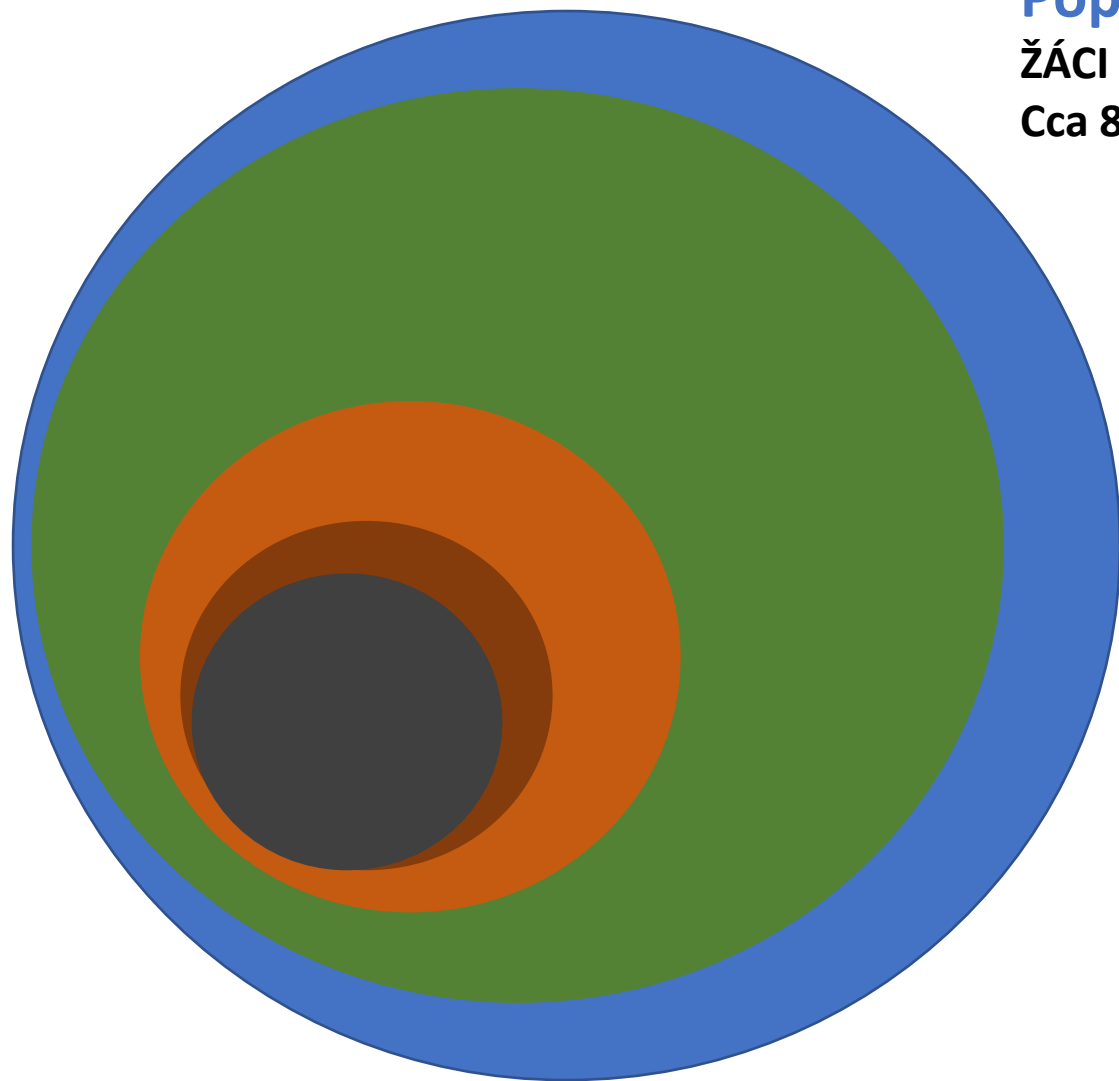
VÝBĚR – proces redukce počtu zkoumaných jednotek

Jednotky: osoby, místa, texty, obrazy, časy, události, kontexty...

TAKŽE NAPŘÍKLAD:

Populace:

ŽÁCI PRVNÍCH ROČNÍKŮ ZÁKLADNÍCH ŠKOL V ČR

Cca 80 000

Dostupná populace:

ČESKY HOVOŘÍCÍ ŽÁCI PRVNÍCH ROČNÍKŮ ZÁKLADNÍCH ŠKOL V ČR

Cca 72 000

Výběr

NÁHODNÝ VÝBĚR ŽÁKŮ

1500

Vzorek pro výzkum

ŽÁCI, KTEŘÍ VYPLNILI DOTAZNÍK

900

Validní data

ŽÁCI, KTEŘÍ SMYSLUPLNĚ

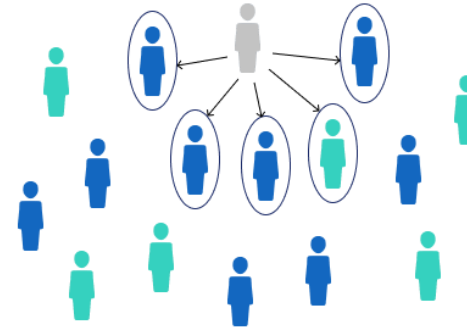
VYPLNILI DOTAZNÍK

750

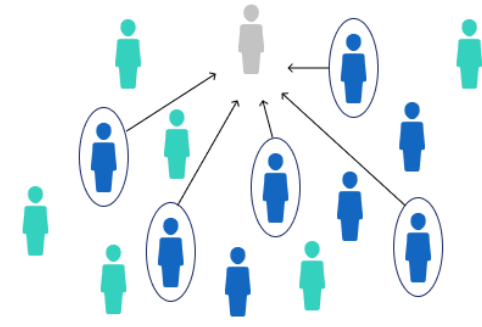
TYPY VÝBĚRŮ I

<https://www.scribbr.com/methodology/sampling-methods/>

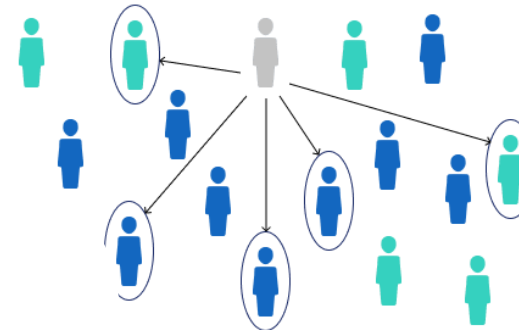
Convenience sample

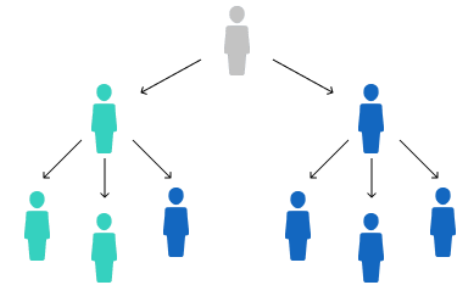
Voluntary response sample

Purposive sample

Snowball sample

Liší se pro kvalitativní a kvantitativní výzkum

U kvalitativního výzkumu je výběr veden logikou reprezentativity pro výzkumný problém

Jednotky reprezentují jednotlivé dimenze problému

Výběr vzorku je veden pravidlem teoretické saturace

Prakticky to znamená nenáhodný výběr vedený snahou po rozmanitosti, odlišných úhlech pohledu, konfrontace různých typů expertního vědění

(expertem není tazatel, ale komunikační partner)

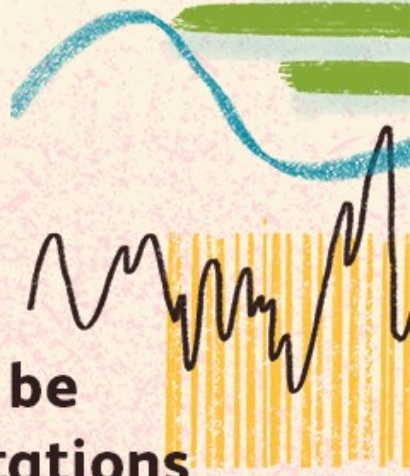

Common Reasons for Using Samples in Research

It's impractical to survey every member of a population

Allows for inferences about the characteristics of a population

Samples can be helpful representations of the population in question

TYPY VÝBĚRŮ II

v kvantitativním výzkumu má vzorek reprezentovat populaci
existuje několik technik výběru:

náhodný výběr (pravděpodobnostní)

dále se rozlišuje:

- prostý náhodný
- systematický náhodný
- stratifikovaný náhodný

kvótní výběr

anketa (samovýběr)

Složitější typy výběrů

– víceúrovňová struktura (reprezentativita v různých úrovních)

Např. škola – třída - žák

– párované výběry

Např. žák - rodič

prostý náhodný výběr

každá jednotka základní populace musí mít stejnou pravděpodobnost dostat se do výběru

pokud je tato podmínka dodržena, data reprezentují cílovou populaci s chybou, která je odhadnutelná a závislá na velikosti vzorku

reprezentuje známé i neznámé vlastnosti populace

je třeba opory výběru – seznam jednotek cílové populace z níž je vybírán vzorek

(např. seznam obyvatel ČR, seznam domácností)

stratifikovaný náhodný výběr

prostý náhodný výběr je organizačně velmi náročný, proto se náhodný výběr většinou provádí v několika krocích

např.

výběr z okresů v rámci ČR

výběr sídel v rámci okresů

výběr škol v rámci sídel

výběr žáků v rámci školy

stratifikovaný náhodný výběr je reprezentativní, je však třeba vhodně zvolit kroky, aby nedošlo ke zkreslení

pro agentury náhodný výběr = stratifikovaný

kvótní výběr

stanovuje kvóty – vyjádření základních parametrů populace, které mají být ve výběru dodrženy

kvóty jsou stanoveny na základě sčítání lidu, podle pohybu obyvatelstva, či jiných vyčerpávajících šetření

obvykle je použito několik málo charakteristik:

např. pohlaví, věk, vzdělání, velikost místa bydliště

z ortodoxního hlediska neplatí pro kvótní výběr pravděpodobnostní statistika (inferenční statistika) – o tom dále

srovnání výběrů

Náhodný výběr	Kvótní výběr
+ Kontrolovatelná reprezentativita Kontrola tazatelů	+ Rychlost Pružnost Láce
- Náročnost Nízká návratnost Nutnost opory výběru	- Nekontrolovatelné odchyly od reprezentativnosti Obtížná kontrola tazatelů Velký vliv tazatelů

Přispějte svým názorem a přivydělejte si

Upravte se a zadejte informace, abychom mohli provést vaše **spřávné výzkumy**

Vyplňujte online **dotazníky** na různá témata

Vybírejte si **peníze**, věcné odměny nebo přispějte na **dobrou věc**

> **Vyzkoušet členství v panelu**

VÝZKUMNÉ „PANELY“ – PROFESIONÁLNÍ RESPONDENTI 😊

NEPLÉST S PANELOVÝM ŠETŘENÍM

Přihlášení

E-mail

Heslo

Přihlásit

Zapomenuté

 Přihlásit se

 Český národní panel
8 167 To se mi líbí

 Dát stránce To se mi líbí Sdílet

PRO VÝZKUM
NÁZORY MĚNÍ SVĚT

 Mobilní aplikace pro Android

Rozhodování o konstrukci vzorku

Chci-li dosáhnout reprezentativity s danou mírou chyby, musím splnit dvě podmínky:

1) Pravděpodobnostní výběr (paradoxně pouze u náhodného výběru lze stanovit pravděpodobnost chyby, zatímco u systematických výběrů ne)
-(o tom jsme mluvili výše – typy výběrů)

(tady je na místě rozhodování do jaké míry jsem schopen docílit pravděpodobnostního výběru, nebo do jaké míry se uchýlit ke kvótnímu)

2) Velikost výběrového souboru (při pravděpodobnostním výběru je dosažení dané míry přesnosti jen otázkou velikosti souboru)
-(tím se nyní budeme zabývat)

Jak velký vzorek potřebuji?

Kritéria rozhodování:

Zvolená přesnost

chyba 3 % = 1000 lidí, chyba 6 % = 300 lidí, atd.

Nutná třídění do podskupin

*dvojměrná, tříměrná, x-měrná třídění
typy použitých proměnných a počty kategorií*

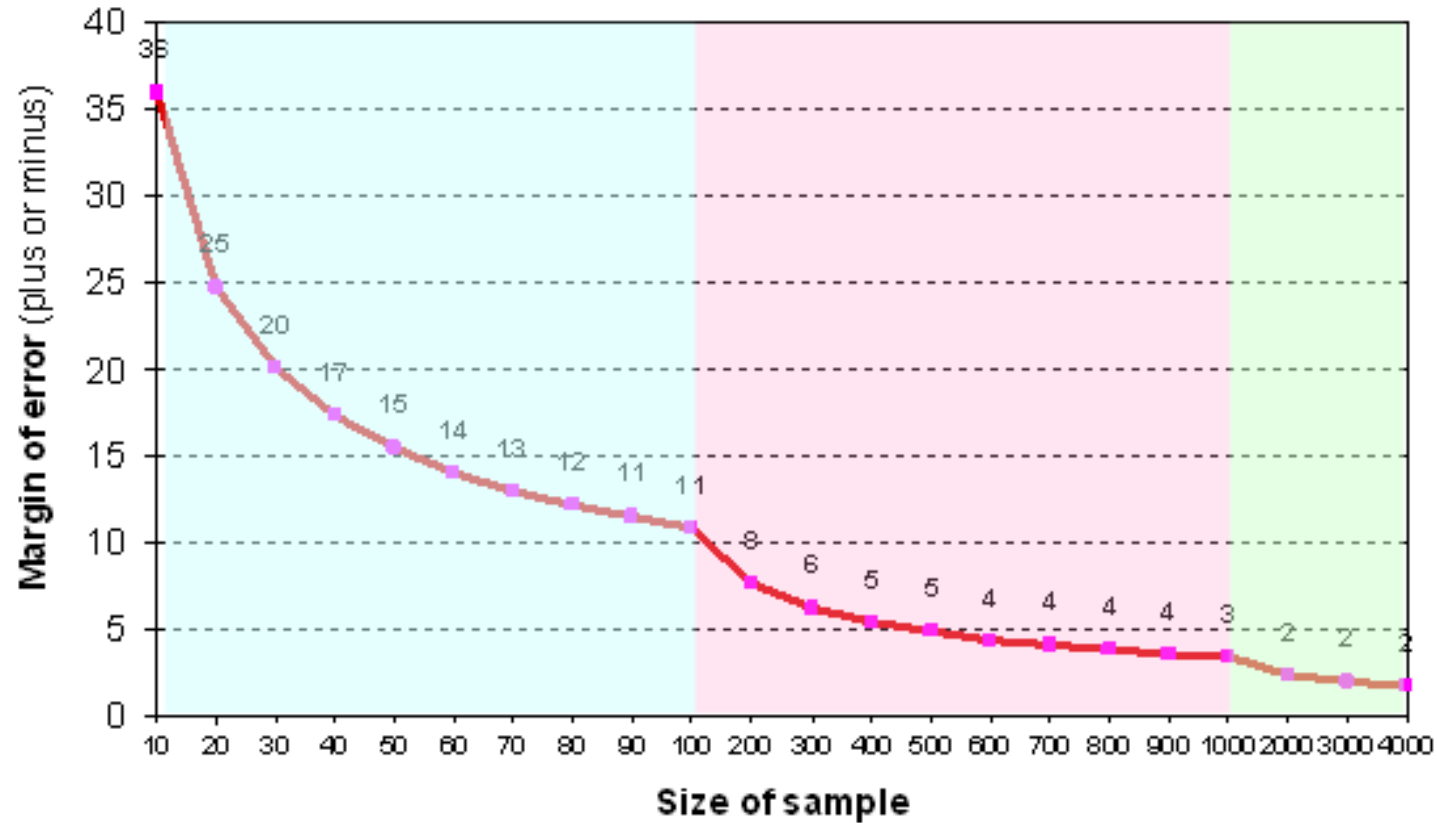
Non-response

Dostupnost a heterogenita cílové populace

Velikost cílové populace (hraje roli pouze u malých populací)

výběrová chyba

Sample Size and Sampling Error

Non-response

Při plánování vzorku je třeba počítat s neochotou odpovídat
2 aspekty problému:

Navýšení velikosti o předpokládaný „odpad“

- Např. on-line survey má návratnost mezi 20 – 40 %, potřebuji-li vzorek 100 lidí, obešlu 500
- Např. longitudinální výzkum má úmrtnost 30 % ročně. Potřebuji-li 100 lidí za 5 let, musím začínat s vzorkem cca 370 lidí

Sledování struktury odmítnutí

Čím vyšší je míra odmítnutí, tím více se výběr blíží anketě
Je-li odmítnutí rozloženo náhodně, není to takový problém jako když systematicky odmítají konkrétní skupiny -> zkreslení výsledků

- Alespoň sledovat návratnost (mít přehled kolik jednotek jsme oslovili)
- Screening před dotazováním – získáváme základní údaje i o těch, kteří nespolupracují (např. tazatel může zaznamenat pohlaví, odhad věku bydliště...)

Vedle toho se samozřejmě snažíme zavést motivační prvky!!

Důsledky pro analýzu

Pro koho je vzorek reprezentativní?
Jedná se o vzorek, nebo vyčerpávající výběr?

-> Aplikace inferenční statistiky

Inference: usuzování ze vzorku na základní populaci

Statistická významnost: pravděpodobnost, že statistiky vypočtené na vzorku platí také pro populaci

Takže například

Potřebuji srovnat školní výkon dětí z rozvedených a intaktních rodin

Zvolená přesnost analýzy pro daný problém:

+ - 5 % (cca 500 případů)

Počet skupin, jež potřebuji srovnávat:

Děti z rozvedených a intaktních rodin (500+500)

+ Kontrolní proměnné – elaborace?

Např. vzdělání rodin – alespoň třídění nižší/vyšší

Nižší vzdělání rodičů – rozvedení (500)

Nižší vzdělání rodičů – intaktní (500)

Vyšší vzdělání rodičů – rozvedení (500)

Vyšší vzdělání rodičů – intaktní (500)

Celkem 2000

Non-response/návratnost? (počítejme např. 50 %)

→ Oslovit vzorek 4000 dětí

